

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Gramatyka opisowa języka niemieckiego		8.0.12523	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Języka Niemieckiego i Translatoryki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Filologia germańska	forma	niestacjonarne (zaoczne)
		moduł	translatoryczna
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Dominika Janus; dr Anna Socka; prof. dr hab. Andrzej Kątny; dr Izabela Kujawa			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		14	
Konwersatorium, Wykład, Ćw. audytorijne		Semestr 2 (wykład):	
Sposób realizacji zajęć		20 godzin - udział w zajęciach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		55 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu i przygotowanie do testu.	
Liczba godzin		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Wykład: 40 godz., Konwersatorium: 20 godz., Ćw. audytorijne: 20 godz.		Semestr 2 (ćwiczenia):	
		10 godzin - udział w zajęciach;	
		20 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu;	
		20 godzin - przygotowanie do zaliczenia.	
		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
		Semestr 3 (wykład):	
		20 godzin - udział w zajęciach;	
		55 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu i przygotowanie do testu.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
		Semestr 3 (ćwiczenia):	
		10 godzin - udział w zajęciach;	
		20 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu i wykonywanie zadań domowych; 20 godzin - przygotowanie do zaliczenia.	
		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
		Semestr 4 (konwersatorium):	
		20 godzin - udział w zajęciach;	
		30 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu i wykonywanie zadań domowych;	
		50 godzin - przygotowanie do egzaminu i egzamin.	
		Razem: 100 godzin = 4 ECTS.	
		Łącznie: 350 godzin = 14 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			

2022/2023 letni				
Status przedmiotu		Język wykładowy		
obowiązkowy		niemiecki		
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne		
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tekstów z dyskusją - Praca w grupach - Rozwiązywanie zadań - Wykład konwersatoryjny - Wykład z prezentacją multimedialną 		Sposób zaliczenia		
		<ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin 		
		Formy zaliczenia		
		<ul style="list-style-type: none"> - test zaliczeniowy - zaliczenie ustne - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru 		
		Podstawowe kryteria oceny		
		<p>Warunkiem uzyskiwania zaliczeń jest regularna obecność na zajęciach.</p> <p>Student uzyskuje zaliczenie z oceną z wykładu w semestrze II i III na podstawie testu zaliczeniowego.</p> <p>Student uzyskuje zaliczenie z oceną z ćwiczeń w semestrze II i III na podstawie ocen częściowych z kolokwiów i pisemnych prac domowych przygotowanych w toku semestru.</p> <p>Egzamin pisemny po semestrze IV zawiera pytania i zadania otwarte.</p> <p>Oceny potwierdzające realizację zakładanych efektów kształcenia będące wynikami zaliczenia ćwiczeń (po sem. II i III), testu zaliczeniowego (po sem. II i III) i egzaminu pisemnego (po semestrze IV) wyrażane są według następującej skali (por. https://bip.ug.edu.pl/sites/default/files/_nodes/akty_normatywne/84222/files/za1_19u17_tj_regulamin_studiow.pdf):</p> <p>bardzo dobry (5,0): 91-100%</p> <p>dobry plus (4,5): 81-90%</p> <p>dobry (4,0): 71-80%</p> <p>dostateczny plus (3,5): 61-70%</p> <p>dostateczny (3,0): 51-60%</p> <p>niedostateczny (2,0): 0-50%</p>		
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się				
zakładany efekt uczenia się	analiza tekstów z dyskusją (obserwacja)	kolokwia	testy zaliczeniowe po semestrze II i III	egzamin z pytaniami otwartymi po semestrze IV
Wiedza				
K_W01			+	+
K_W03			+	+
K_W06			+	+
K_W10			+	+
K_W14			+	+
Umiejętności				
K_U01	+	+		
K_U03	+	+		
K_U05		+		
K_U15	+	+		+
K_U17				
Kompetencje społeczne				
K_K01	+			
K_K02	+	+		
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi				

A. Wymagania formalne

W semestrze 2. i 3. jednoczesne uczęszczanie na wykład i ćwiczenia z gramatyki opisowej języka niemieckiego. W semestrze 3. i 4.: zaliczenie ćwiczeń w poprzednim semestrze. W wyjątkowych przypadkach prowadzący może odstąpić od tych zasad.

B. Wymagania wstępne

Bardzo dobra znajomość języka niemieckiego oraz elementarna znajomość gramatyki języka polskiego.

Cele kształcenia

Celem wykładów i konwersatorium jest:

- Zapoznanie z usystematyzowaną wiedzą z zakresu morfologii (sem. II) i składni (sem. III i IV) języka niemieckiego,
- Objasnienie kluczowych pojęć językoznawczych z ww. dziedzin,
- Rozszerzenie kompetencji gramatycznej na poziomie teoretycznym.

Celem ćwiczeń i konwersatorium jest:

- Stosowanie nabytej w toku wykładu wiedzy teoretycznej do analizy konkretnego materiału językowego,
- Utrwalenie i kształtowanie umiejętności posługiwania się terminologią gramatyczną w pracy indywidualnej i zespołowej.

Treści programowe**A. Tematyka wykładu**

Semestr II: Morfologia języka niemieckiego

1. Definicja gramatyki. Miejsce gramatyki w spektrum wiedzy o języku.
2. Pojęcia wyraz i morfem, klasy i rodzaje morfemów, kategorie wyrazów, polifunkcjonalność morfemów.
3. Części mowy – charakterystyka i cechy: semantyczne, morfologiczne, syntaktyczne. Części mowy odmienne (czasownik, rzeczownik, przymiotnik) i nieodmienne (przysłówek).
4. Podział czasowników, kryteria morfologiczne i syntaktyczne.
5. Walencyjne typy czasowników.
6. Kategorie fleksyjne czasownika:
 - a) czasy gramatyczne – charakterystyka formalna, semantyczna i pragmatyczna,
 - b) strona czynna vs. strona bierna – wartość pragmatyczna i zastosowanie strony biernej, transformacja, rodzaje strony biernej, formy konkurencyjne, sposoby wyrażania agensa,
 - c) tryby w języku niemieckim – charakterystyka formalna, semantyczno-funkcjonalna i pragmatyczna.

Semestr III: Składnia języka niemieckiego I

1. Zdanie jako podstawowa jednostka składni. Klasyfikacja zdań według różnych kryteriów: rodzaje (zдания oznajmujące, rozkazujące, wykrzyknikowe, pytające, życzeniowe), formy (proste, złożone współrzędnie, złożone podrzędnie).
2. Struktura zdania w składni tradycyjnej: części zdania, ich status, rodzaj, forma, pozycja w zdaniu (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, okolicznik, przydawka).
3. Zdanie współrzędnie złożone vs. zdanie podrzędnie złożone, relacja koordynacji vs. relacja subordynacji, spójniki współrzędności i podrzędności, i korelaty.
4. Zdanie złożone podrzędnie – kryteria klasyfikacji zdań podrzędnych.

B. Tematyka konwersatorium w sem. IV: Składnia języka niemieckiego II

1. Rodzaje zdań pobocznych.
2. Pojęcie ramy zdaniowej.
3. Szyk zdania niemieckiego.

C. Tematyka ćwiczeń

Semestr II: Morfologia języka niemieckiego

1. Klasyfikacja i charakterystyka odmiennych i nieodmiennych części mowy, rozpoznawanie poszczególnych części mowy w zdaniu.
2. Czasownik. Osobowe i nieosobowe formy czasownika. Kategorie czasownika. Fleksja czasowników regularnych i nieregularnych. Tworzenie form czasu Perfekt z *haben* i z *sein*.
3. Czas rzeczywisty a czas gramatyczny. System czasów gramatycznych języka niemieckiego Opis semantyczny i użycie czasów Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, Futur II.
4. Strona bierna, paradygmat form w stronie biernej procesualnej i statywnej. Znaczenie i użycie. Odróżnienie strony biernej statywnej od innych form deagentywnych. Formy konkurencyjne wobec strony biernej.
5. Tryby czasownika: Tryb rozkazujący. Tryb przypuszczający. Paradygmat fleksyjny. Użycie w mowie zależnej oraz w funkcji hipotetycznej w różnych rodzajach zdań.

Semestr III: Składnia języka niemieckiego.

1. Części zdania. Orzeczenie, orzecznik, podmiot, dopełnienie, okolicznik. Klasyfikacja części zdania, rozpoznawanie poszczególnych części zdania w zdaniu.
2. Sekundarne części zdania.
3. Zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.

Wykaz literatury

Literatura używana podczas wykładu / konwersatorium:

- *Duden Band 4: Die Grammatik* (2016). Berlin: Bibliographisches Institut.
- Helbig, Gerhard / Buscha, Joachim (2013): *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Berlin: Langenscheidt.

Literatura do ćwiczeń / konwersatorium:

- Dreyer, Hilke / Schmitt, Richard (2000): *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*. Ismaning: Hueber.
- Helbig, Gerhard / Buscha, Joachim (2000): *Übungsgrammatik Deutsch*. Berlin: Langenscheidt.
- Pittner, Karin / Berman, Judith (2010): *Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch*. Tübingen: Narr.

Literatura samodzielnie studiowana przez studenta:

- j.w.
- Hoberg, Rudolf / Hoberg, Ursula (2002): *Der kleine Duden / Mała gramatyka języka niemieckiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Golonka, Joanna (2015): *Beschreibende Grammatik des Deutschen: Morfologie und Syntax*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Literatura uzupełniająca

- Hall, Karin / Scheiner, Barbara (2001): *Übungsgrammatik für Fortgeschrittene*. Ismaning: Hueber.
- Socka, Anna (2004). *Sprachliche Merkmale der erlebten Rede im Deutschen und Polnischen*. Tübingen: Niemeyer (Linguistische Arbeiten 485).
- Socka, Anna (2008). Die würde-Konstruktion – zwischen Indirektheit und Kontrafaktivität. In: Letnes, Ole/ Maagero, Eva/ Vater, Heinz (red.): *Modalität und Grammatikalisierung / Modality and Grammaticalization*. Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier (FOKUS - Linguistisch-Philologische Studien 34), 199-216.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W03, K_W06, K_W10, K_W14
K_U01, K_U03, K_U05, K_U15, K_U17
K_K01, K_K02

Wiedza

K_W01, K_W03, K_W06, K_W10, K_W14

Student:

- zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną gramatyki oraz rozumie jej znaczenie wśród nauk humanistycznych (sem. II) (K_W01);
- zna i rozumie terminologię językoznawczą z zakresu (sem. II) i składni (sem. III i IV) w języku niemieckim (K_W03);
- ma uporządkowaną i zaawansowaną wiedzę ogólną obejmującą niemiecką terminologię, teorię i metodologię z zakresu morfologii (sem. II) i składni (sem. III i IV) (K_W06);
- zna i rozumie główne kierunki językoznawstwa germańskiego: morfologię i naukę o częściach mowy (sem. II), składnię tradycyjną, dependencyjną i teorię walencji (sem. III i IV), Stellungsfeldermodell (sem. IV) (K_W10);
- zdaje sobie sprawę z różnorodności źródeł informacji, rozumie kompleksowość natury języka, jego złożoność (K_W14).

Umiejętności

K_U01, K_U03, K_U05, K_U15, K_U17

Student:

- wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i użytkuje informacje w zakresie (sem. II) i składni (sem. III i IV) z różnych źródeł pisanych i mówionych (K_U01);
- zna i potrafi korzystać z metod i narzędzi badawczych, opracowuje wyniki w zakresie gramatyki opisowej (K_U03);
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego (K_U05);
- zna język niemiecki na poziomie C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (K_U15);
- potrafi odpowiednio planować i określać priorytety służące realizacji zadania; potrafi współpracować z innymi studentami w ramach zadań zespołowych (K_U17).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K02

Student:

- ma świadomość swojej wiedzy i swoich umiejętności, podchodzi krytycznie do odbieranych i pozyskiwanych treści (K_K01);
- potrafi ocenić, kiedy do rozwiązania problemu potrzebna jest wiedza eksperta, nawiązać kontakty i zwrócić się o pomoc (K_K02).

Kontakt

dominika.janus@ug.edu.pl